

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU

**ORDU E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU
KADIN KOĞUŞLARI ZİYARETİ
(Rapor No: 2019 /7)**

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2019 / 23 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.)

NİSAN 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	2
A. GİRİŞ	3
B. GENEL BİLGİLER	4
B.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	4
B.1.1. MERKEZİN FİZİKSEL KOŞULLARI.....	4
B.1.2. MERKEZ PERSONELİ	4
B.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER.....	5
C. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	5
C.1. FİZİKSEL KOŞULLAR.....	5
C.2. SAĞLIK HİZMETLERİ.....	8
C.3. SOSYAL, KÜLTÜREL VE SPORİF ETKİNLİKLER	9
C.4. NESRİN GENÇOSMAN'IN ÖLÜMÜNE İLİŞKİN İDDİA VE BİLGİLER.....	9
C.4.1. İNFAZ KURUMU İDARESİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER.....	9
C.4.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILANLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER	11
C.4.3. ORDU CUMHURİYET SAVCISI İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER	11
C.4.4. DEĞERLENDİRME	12
D. TAVSİYELER.....	13
D.1. ORDU E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMUNA YÖNELİK TAVSİYELER ..	13
D.2. ADALET BAKANLIĞI'NA YÖNELİK TAVSİYELER	14
D.3. SAĞLIK BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER	14

KISALTMALAR

AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
BM	: Birleşmiş Milletler
CPT	: Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi
Nelson Mandela Kuralları	: BM Mahpusların İslahına İlişkin Asgari Standart Kurallar
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

A. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel olarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 tarihinde onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*¹
3. 6701 sayılı TİHEK Kanununun 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında bulunmaktadır. Kanunun 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. 6701 sayılı TİHEK Kanununun 9/1-j bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda kişilerin cezalarının infaz edildiği yerler olan ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirme TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir. Bu kapsamda 18 Eylül 2018 tarihinde Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na ziyaret gerçekleştirilmiştir.
5. TİHEK Kurul üyesi Dilek ERTÜRK eşliğindeki ziyaret heyetinde, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları Özlem DEMİR YAZAR ve Ezgi KAŞKAVAL OKYAY yer almıştır.
6. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 08.08.2018 tarih, 57 toplantı ve 8 numaralı Kararı ile 17.09.2018 tarihli Başkanlık Görev Emri uyarınca, 18.09.2018

¹ Uluslararası Af Örgütü, **Combating Torture: A Manual for Action**, 1. Baskı, Londra, 2003, s. 141-142.

tarihinde Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na gerçekleştirilen habersiz ve resen ziyaret neticesinde edinilen tespit ve gözlemler ile ziyaret sırasında görüşme gerçekleştirilen kişilerin iddialarını ve Nesrin Gençosman'ın ölümüne ilişkin iddialar ile buna mukabil muhatap ceza infaz kurumunun cevapları, netice olarak da Kurumumuzun yaptığı değerlendirme ve tavsiyeleri içermektedir.

B. GENEL BİLGİLER

B.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

B.1.1. MERKEZİN FİZİKSEL KOŞULLARI

7. Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu 1979 yılında faaliyete başlamıştır.
8. Kurum kapasitesi 550 kişidir.
9. Kurumda özgürlüğünden mahrum bırakılan kadınlar için K-1 ve K-2 isimli iki koğuş bulunmakta olup bunlardan biri FETÖ/PDY terör örgütüne iltisaka ilişkin suçlardan diğeri ise adli suçlardan tutuklu veya hükümlü bulunanlara ayrılmıştır.
10. 58 odadan teşekkül eden Kurumda yangın alarm sistemi, kuaför, kütüphane, tekstil atölyesi ve çocuk oyun alanı bulunmaktadır.

B.1.2. MERKEZ PERSONELİ

11. Kurumda 1 müdür, 2 ikinci müdür, 2 öğretmen, 2 psikolog, 1 sosyal çalışmacı, 2 doktor, 2 idare memuru, 7 bilgisayar işletmeni, 1 muhasebe yetkilisi, 3 hizmetli, 2 aşçı, 5 şoför, 4 sağlık memuru, 1 kaloriferci, 1 sivil memur, 4 teknisyen, 87 infaz koruma memuru bulunduğu, belirli zaman aralıklarında İl Sağlık Müdürlüğünden görevlendirilen psikiyatristin kuruma gelerek hükümlü ve tutulularla görüşmeler gerçekleştirdiği, Sağlık Bakanlığı'nın görevlendirmesiyle de bir dış hekiminin haftada dört gün kurumda görev yaptığı bildirilmiştir.
12. Kurum idaresi ve görüşme gerçekleştirilen infaz koruma memurları tarafından, kurumda ciddi bir personel eksikliği yaşandığı ve personel talebi ile ilgili yazışmaların yapıldığı ifade edilmiştir.
13. Kurumda yabancı dilde yazılan mektupları okuyup sakıncalı olup olmadığını tespit edebilecek yabancı dil bilen personel bulunmadığı bildirilmiştir.

B.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

14. Kurum mevcudu içerisinde, 462 hükümlünün ve 342 tutuklunun bulunduğu, bu sayı içinde anne yanında kalan çocuk olmadığı, 4 çocuk tutuklunun ve 27 kadın hükümlü ve tutuklunun bulunduğu Kurum idaresi tarafından yazılı olarak bildirilmiştir.

C. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

C.1. FİZİKSEL KOŞULLAR

15. Kurum, 1975 yılında inşa edilmiş olup donanım yetersizliği sebebiyle ihtiyaçları karşılayamadığı görülmüştür. Nitekim gerek özgürlüğünden mahrum bırakılanlar gerekse Kurum idaresi tarafından da Kurum binasının ihtiyaca karşılık veremediği, bunun için daha yeni ve büyük bir binaya ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.
16. Koğuşlar, özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından temizlenmekte, temizlik malzemeleri kendileri tarafından temin edilmektedir.
17. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlardan uzun zamandır kurumda bulunanlar, kurumun kış aylarında soğuk olduğunu ve ısınmakta güçlük çektiklerini, kaloriferlerin Kasım ayının başında yanmaya başladığını ifade etmişlerdir. Heyetimiz tarafından da henüz eylül başı olmasına karşın koğuşların serin olduğu, özgürlüğünden mahrum bırakılanların hemen hepsinin hırka giydikleri, her bir koğuşun iki katlı olmasına karşın yalnızca alt katlarda ve yalnız bir köşede olacak şekilde bir adet kalorifer bulunduğu, söz konusu durumun da yine kurum binasının eski olmasından kaynaklandığı gözlemlenmiştir.
18. Tuvalet ve banyonun K-1 koğuşunda ayrı yerlerde bulunmasına karşın K-2 koğuşunda, aynı yerde ve yaklaşık 2 metrekarelik bir alan içinde yer aldığı görülmüştür. Her iki koğuşta da engelli tuvaleti/banyosu veya tutamağı bulunmadığı, özellikle K-1 koğuşunda bulunan engelli bir mahpusun duş alırken ve lavaboyu kullanırken son derece zorluk çektiği, K-1 koğuşunda bulunan merdivenin son derece dik ve dar basamaklara sahip olduğu, engelli mahpusun ortak alandan üst kata çıkarken son derece zorluk yaşadığı gözlemlenmiştir. Ceza infaz kurumlarının engelli mahpuslara ilişkin düzenlemelerinde *“Cezaevi yönetimleri; fiziksel, zihinsel veya herhangi başka bir engele sahip mahpusların cezaevi yaşamına hakkaniyet temelinde tam ve etkili bir şekilde erişmelerini sağlamak için*

tüm makul uyumlaştırma ve düzenlemeleri sağlamalıdır.” ifadesini içeren Nelson Mandela Kurallarının 5.2. maddesini dikkate almaları gerekmektedir.²

- 19.** Her iki koşulda yalnızca alafranga tuvaletin bulunduğu ve her ikisinin de aşağıya su sızdırdığı, K-2 koğuşundaki tuvalette sifonun bulunmadığı görülmüş, özellikle özgürlüğünden mahrum bırakılanlardan dini hassasiyeti bulunduğunu belirtenler, tuvalet ihtiyaçlarını karşıladıkları bu yerde abdest almak zorunda kalmalarının kendileri için oldukça rahatsız edici olduğunu ifade etmişlerdir.³
- 20.** Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından, koğuşlardaki yatakların hemen hepsinin çok eski olduğu, kötü koktuğu, yaylarının çöktüğü dile getirilmiş, heyetimiz tarafından da yatakların oldukça eski olduğu ve kötü koktuğu teyit edilmiştir. Ayrıca özgürlüğünden mahrum bırakılanların hemen hemen hepsi tarafından, kuruma geldikleri andan itibaren yeni çarşaf ve nevresim takımı verilmediği ifade edilmiştir.⁴ Bilindiği üzere tüm mahpuslara infaz kurumunun konuşlandığı bölgeye uygun tek tip yatak ve yatak takımı verilmesi⁵ ve tedarik edilecek yatak takımının sık sık ve ihtiyaç olduğunda değiştirilmesi gerekmektedir.⁶
- 21.** Kurumda çamaşır makinesi bulunmasına karşın özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından çamaşırların 6 haftadır elde yıkandığı, bu durumun cilt rahatsızlıklarına yol açtığı, özellikle engelli bir kadın mahpusun çok zorlandığı iddia edilmiş, kurum idaresi tarafından da bu durum teyit edilerek çamaşır makinesinin bozuk olduğu ifade edilmiştir. Ziyaretten sonra konu takip edilmiş, kurum idaresiyle gerçekleştirilen görüşmelerde çamaşır makinelere tamir edildiği ve hâlihazırda hizmet verildiği belirtilmiştir.⁷

---

² Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, bahsi geçen sorunun ziyaret tarihinden sonra çözüme kavuşturulduğu, K-1 koğuşunda bulunan engelli mahpusun yararlanması için klozet ve engelli tutamağı yaptırıldığı, ayrıca üst kata çıkışta zorlanmaması için alt katta uygun bir bölüme ranza konulduğu bildirilmiştir.

³ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda K-1 koğuşuna engelli mahpus için ziyaret tarihinden sonra klozet konulduğu, K-2 koğuşundaki klozetin mahpusların talebi üzerine kaldırıldığı, her iki koğuştaki tuvaletlere sifon konularak su sızıntısı olan tesisatın arızasının kurumun ziyaretinin akabinde giderildiği bildirilmiştir.

⁴ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, kurumdaki koğuşlarda bulunan yatakların kontrollerinin yapıldığı, eski ve lekeli olanların yenileri ile değiştirildiği bildirilmiştir.

⁵ Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, m. 63/2.

⁶ Nelson Mandela Kuralları, m. 21.

⁷ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, çamaşır makinesinin bozulması durumunda geçici olarak devre dışı kaldığı, arızanın giderilmesi ile kadın mahpusların çamaşır makinesi kullanmalarındaki sorunun çözüldüğü bildirilmiştir.

22. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından, kendilerine günde yarım saat sıcak su verildiği, bunun ihtiyacı karşılamadığı ifade edilmiştir. Kurum idaresi tarafından da sıcak su sorununa çözüm olması amacıyla ilçedeki doğalgaz projesine infaz kurumunun da dâhil edilmesi amacıyla çalışmalar yürütüldüğü ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından olumlu cevap verildiği aktarılmıştır. Bunun yanında ziyaret sonrasında gerçekleştirilen görüşmelerde, sıcak suyun artışı ve daha fazla randıman alınabilmesi amacıyla boyler tankı değişiminin gerçekleştirildiği bilgisi alınmıştır.⁸
23. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından, suya erişimin günde 11 saat olduğu, 13 saat su bulunmadığı, bu sebeple suyu kovalarda biriktirmek zorunda kaldıkları, tuvalet dâhil her türlü ihtiyaçlarında kovada depoladıkları suyu kullandıkları iddia edilmiş, Heyetimiz tarafından bu kovalarda biriktirilen sular görülmüştür. Kurum idaresi tarafından, bu durumun suyun depodan çekilmesi sebebiyle yaşandığı, günde 4 defa 1,5 saat aralıklarla suyun kesildiği ve depolama yapıldığı bu durumun da yine kurum binasının eski olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir.⁹
24. K-1 koğuşunda tutulanlar tarafından, özgürlüğünden mahrum bırakılan sayısının kapasitenin üzerinde olması sebebiyle 2 kişinin yerde yattığı ifade edilmiş, yatak ve kişi sayısı karşılaştırıldığında iddiaların doğru olduğu tespit edilmiştir. Aşırı kalabalıklaşma(overcrowding) diğer fiziksel koşullardan daha sık rastlanan ve etkileri itibariyle diğer koşulları da etkileme riski yüksek bir olgudur.¹⁰ Bu sebeple en kısa sürede kapasite fazlası kişilerin tutulma koşullarının iyileştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması, sonraki süreçte ise diğer koşullarını olumsuz etkilememek kaydıyla kapasitesi bulunan çevre illerdeki ceza infaz kurumlarına nakledilmeleri gerekmektedir.¹¹

⁸ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, Kurumda barındırılan kadın mahpuslar dahil tüm mahpuslara her gün en az 45 dakika koğuş koğuş dönüşümlü sıcak su verildiği, ihtiyaç halinde her zaman sıcak su ihtiyacının karşılandığı, kurum ziyareti sırasında sıcak su üretimi ile ilgili olarak kazan dairesindeki eksikliğin yeni boyler tankı kurularak sıcak su ihtiyacının karşılandığı bildirilmiştir.

⁹ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, Kurum su ihtiyacının yeraltı kuyu suyunun depolanması ile karşılandığı, günlük ortalama her mahpusa 4-5 yüz litre su tüketimine imkan sağlandığı, ancak arıza veyahut su tüketiminin kontrolsüz ve düşüncesiz kullanılması ile depodaki suyun azalması sonucu kısa süreli kesintiler yaşanabildiği, bu hususta mahpusların su israfının engellenmesi için bilgilendirme yapıldığı, ayrıca şehir şebekesine su bağlantısının yapılabilmesi için ön çalışma başlatıldığı bildirilmiştir.

¹⁰ AIHM, “Hungary must take measures to improve the problem of widespread overcrowding in prisons”. Press Release. ECHR 077(2015), s. 3.

¹¹ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, Kurum tarafından yapılan ziyaret sonrasında kurum mevcudunun azaldığı, dolayısıyla 07.03.2019 tarihi itibariyle yerde yatan mahpus bulunmadığı bildirilmiştir.

25. K-2 koğuşunda, kurumdaki ışıkların gece açık kaldığı, bu sebeple geceleri uyuyamadıkları ve gözlerinde hassasiyet oluştuğu, ranzaların alt kısmında yatanların ışığı engellemek için yan taraflara çarşaf gerdikleri ancak üst katta yatanların sabah güneş ışığı akşamsa yapay aydınlatma olmak üzere 24 saat aydınlatmaya maruz kaldıkları iddia edilmiş, koğuştaki tüm özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından aynı husus teyit edilmiştir. Nitekim ranzaların alt katlarından bazılarında çarşaf ve eşarp gerili olduğu görülmüştür.¹² Geceleri karanlıkta uyuyabilmek, alıkonulma yerlerinde aranan fiziksel koşullardan birini oluşturan aydınlatmanın bir parçası olup 24 saat aydınlatmaya maruz bırakılmak beden ve ruh sağlığı açısından olumsuz etkiler yaratabilmekte, AİHM kararlarında da kötü muamele olarak değerlendirilebilmektedir.¹³
26. Özgürlüğünden mahrum bırakılanların yemeklerinin ceza infaz kurumunda pişirildiği, onun dışında kantinden de beslenme ihtiyaçları için yiyecek temin edilebildikleri görülmüştür. Kantin fiyat listesi incelendiğinde kantindeki ürünlerin piyasanın üzerinde satılmadığı görülmüştür.
27. Kurumda bulunan güvenlik kameraları tarafından kayıtların 60 gün sonunda silindiği bilgisi edinilmiştir. Bu sürenin diğer ceza infaz kurumlarına göre kısa olduğu değerlendirilmiştir.¹⁴

C.2. SAĞLIK HİZMETLERİ

28. Kurumda sağlık alanında 2 doktor ve 4 sağlık memuru çalışmaktadır.
29. Belirli zaman aralıklarında İl Sağlık Müdürlüğünden görevlendirilen psikiyatrist kuruma gelerek hükümlü ve tutulularla görüşmeler gerçekleştirmekte, Sağlık Bakanlığı'nın görevlendirmesiyle de bir diğ hekim haftada dört gün kurumda görev yapmaktadır.

---

¹² Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, kurumda hükümlü/tutuklu barındırılan koğuş ve odalarda güvenlik durumu da göz önüne alınarak iç gözetimin geceleyin görevli memur tarafından sağlanabilmesi için içerinin görülebileceği aydınlıkta ışığın olması hükümlü/tutukluların mal ve can güvenliği açısından önem arz ettiği, aydınlıkta ışığın olmasının güvenlik için önem arz ettiği, K-2 kadın koğuşunda ışıkların uygun aydınlatma seviyesine getirilmesi için ışık anahtarlarının koğuş içerisinde bulunması ile ışık seviyesinin mahpusların iradesinde bulunduğu bildirilmiştir.

¹³ AİHM, Kalashnikov v. Rusya, Başvuru no: 47095/99

¹⁴ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, kurum bina ve eklentilerinin kısmen elektronik olarak kamera ile gözetim altında tutulduğu, bu görüntülerin kayıt altına alındığı, şikayet ve soruşturmaya konu olan hususlar hariç sistem tarafından belli bir zaman sonra teknik olarak kayıtların silinerek yeni kayıtların elektronik sistem tarafından yapıldığı bildirilmiştir.

30. Özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, doktora istedikleri zaman gidebildiklerini ifade etmişler, ziyaret tarih ve saati itibariyle kurum doktorunun Ordu E Tipi Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunması dolayısıyla kendisiyle görüşülmesi mümkün olmamıştır.
31. Kurum idaresi tarafından, özgürlüğünden mahrum bırakılan hastalar için diyet yemeği verildiği ifade edilmiştir.

C.3. SOSYAL, KÜLTÜREL VE SPORTİF ETKİNLİKLER

32. Kurum içerisinde konser, tiyatro, seminer, kurslar, futbol maçları, voleybol maçları, vb. etkinliklerin gerçekleştirildiği kurum idaresi tarafından aktarılmış, ancak ziyaret tarihi itibariyle kuaförlük kursu dışında özgürlüğünden mahrum bırakılan kadınların boş zamanlarını değerlendirebilmelerini sağlayabilecek bir aktivite olmadığı görülmüş, Kurum idaresi tarafından bu yönde çalışmalarda bulunulduğu ifade edilmiştir.¹⁵
33. Kurum kütüphanesinde 4260 adet kitap mevcut olup hükümlü ve tutuklular 15 günde bir değiştirmek ve bir seferde azami 2 kitap alabilmek suretiyle kütüphaneden faydalanabilmektedir. Ancak kütüphanedeki kitap sayısı ve çeşitliliğinin artırılması amacıyla kurum kütüphanesinde güncelleme ve barkod yenileme çalışmalarının sürdürüldüğünden, özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından Mayıs ayından bu yana(18.09.2018) kitap ödünç alınamadığı ifade edilmiş, iddialar Kurum idaresi kütüphane memuru tarafından da teyit edilerek durumun geçici olduğu belirtilmiştir. Nitekim 22.01.2019 tarihinde Kurum idaresiyle gerçekleştirilen görüşmede barkod yenileme çalışmalarının sona erdirildiği ve kitap ödünç alınabildiği aktarılmıştır.
34. Kurumda 14 TV kanalının bulunduğu bildirilmiştir.

C.4. NESRİN GENÇOSMAN'IN ÖLÜMÜNE İLİŞKİN İDDİA VE BİLGİLER

C.4.1. İNFAZ KURUMU İDARESİ İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

35. Kurum idaresi tarafından aktarılan, Nesrin Gençosman'ın özgürlüğünden mahrum bırakılmasından vefatına kadar geçen süreç, kronolojik olarak şu şekildedir:

---

¹⁵ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, kurumda kadın mahpuslara temel kurs olan okuma-yazma kursu, kuaförlük kursu verildiği, ziyaret tarihinden 5 ay sonra 2019'un Şubat ayında Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansının finanse ettiği proje ile butik çikolata yapımı eğitimi verilmeye başlandığı, quilting(kağıt katlama sanatı) vb. eğitim ve kursların açılması için çalışmaların devam ettiği bildirilmiştir.

- Nesrin Gençosman hakkında silahlı terör örgütüne üye olma suçundan Erzurum 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 2018/4 Esas sayılı tutuklama müzekkeresi çıkarılmıştır.
- Tutuklama kararı çerçevesinde Gençosman, 01.06.2018 tarihinde Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu 1 Nolu kadın koğuşunda, özgürlüğünden mahrum bırakılmıştır.
- 04.06.2018 tarihinde yani Kuruma girişinden 3 gün sonra ilk giriş muayenesine alınmış, doktora kronik bir hastalığı olmadığını beyan etmiş, doktor tarafından kendisine smear testi yaptırıp yaptırmadığı sorulmuş, kendi isteği ile testi yaptırmadığı yönündeki beyanı poliklinik defterine not düşülmüştür.
- 21.06.2018 tarihinde ceza infaz kurumunda mahpuslara kendi istekleri doğrultusunda Trabzon Verem Savaş Birimi Mobil Tarama Ekibi tarafından röntgen taraması yapılmış, Gençosman kendi isteği ile röntgen taramasına katılmamıştır.
- 29.06.2018 tarihinde Kurum idaresine dilekçe yazarak rahatsızlığı olduğunu bildirmiş ve muayene olmak istemiştir. Dilekçede 3 gündür ilaç kullandığını buna rağmen ateşinin düşmediği ve ağrılarının geçmediğini ifade etmiştir.¹⁶
- 29.06.2018 tarihinde muayeneye çıkarılmış, saat 15:46'da reçete yazılmış, üst solunum yolu enfeksiyonu teşhisi konulmuştur.
- 02.07.2018 tarihinde şikâyetlerinin devam etmesi üzerine dilekçe yazmış ve tekrar revire alınmış, dilekçede 3-4 yaşlarında hepatit hastalığı geçirdiğini ve bu hastalığın nüksettiğini düşündüğünü beyan etmesi üzerine Ordu Devlet Hastanesi Enfeksiyon Polikliniğine sevki yapılarak 05.07.2018 tarihine randevu oluşturulmuş ancak kişi, rahatsızlandığı için 03.07.2018 tarihinde acil olarak Ordu Devlet Hastanesine sevk edilmiştir.
- 04.07.2018 tarihinde vücudunda enfeksiyon bulunmasından dolayı tedbir amaçlı olarak Ordu Devlet Hastanesi Yoğun Bakım Servis Ünitesine yatırışı yapılmıştır.
- 06.07.2018 tarihinde Erzurum 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 06.07.2018 tarih ve 2018/4 sayılı kararı ile tahliyesine karar verilmiştir.
- Tahliyenin ardından ceza infaz kurumu görevlileri hastaneden ayrılmıştır. Gençosman'a vefatına kadar hastanede ailesi refakat etmiştir.
- Konuyla ilgili adli ve idari soruşturma devam etmektedir.

---

¹⁶ Ceza infaz kurumu idaresi tarafından Heyetimize sunulan eklerde, kişiye bu ilaçların ne zaman ve niçin verildiğine ilişkin rapor bulunmamaktadır.

- Gençosman'ın tutulduğu koğuştaki diğer özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, Gençosman'ın ölümünden sonra hastaneye götürülerek enfeksiyon taşıyıp taşımadıkları tetkik edilmiş, herhangi bir soruna rastlanılmamıştır.

36. Ceza infaz kurumu müdürü tarafından şifahen ifade edilen, Heyete sunulan belgelerde yer almayan ancak Heyet üyeleriyle paylaşılan bazı iddialar ise şu şekildedir:

- Nesrin Gençosman da ailesi de bir rahatsızlığı olduğunu bildikleri halde yakalanmaması için herhangi bir hastaneye gitmediği, bunun yerine eczaneden ilaç almakla yetindiği, durumunun her geçen gün kötüleştiği,
- Ceza infaz kurumunda olduğunu ailesinden gizlediği,
- Gençosman'ın gizlendiği süre içerisinde zatürre olduğu, ceza infaz kurumunda da yağmurlu bir günde arkadaşlarıyla top oynadığı, bu sebeple hastalığının nüksettiği iddia edilmiştir.

C.4.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILANLAR İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

37. Nesrin Gençosman'ın 10 yıllık arkadaşı olduğunu ifade eden özgürlüğünden mahrum bırakılan bir kişi; zatürre olduğuna dair bir bilgisinin olmadığını, durumunu o zaman grip gibi algıladıklarını, arkadaşının birden yatağa düştüğünü, sevkini 1 hafta içinde gerçekleştiğini, hastaneye rahatsızlığının ciddileşmesinden 6 gün sonra sevk edildiğini iddia etmiştir.

38. Aynı koğuşu paylaşan ve Gençosman'ı tanıdığını ifade eden diğer özgürlüğünden mahrum bırakılanlar da kişinin birden hastalandığını, ölümünün ardından bulaşıcı bir hastalık olabileceğini düşündükleri için kontrolden geçmek istediklerini ilettiklerini, kendilerinden herhangi bir hastalık bulunmadığının tespit edildiğini belirtmişlerdir.

C.4.3. ORDU CUMHURİYET SAVCISI İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

39. Nesrin Gençosman'ın ölümüne ilişkin idari soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısı Seyfettin Ataş ile gerçekleştirilen görüşmede Ataş, ceza infaz kurumu idaresi tarafından belirtilen hususlarla aynı yönde bilgiler vermiş, otopsi raporunun beklendiğini ifade etmiştir.¹⁷ Gençosman'ın 11 Temmuz 2018 tarihinde öldüğü bilgisi verilmiştir.

---

¹⁷ Ceza infaz kurumu idaresi tarafından, 22.01.2019 tarihi itibarıyla otopsi sonucunun hala belli olmadığı bilgisi verilmiştir.

40. Halihazırda; Gençosman'ın hastaneye geç sevk edildiği iddiasına ilişkin olarak ilgili jandarmaya yönelik, sağlık durumuyla ilgili gerekli muayene ve tedavinin yapılmadığı iddiasına ilişkin olarak kurum doktoruna yönelik idari soruşturma yürütülmektedir.

C.4.4. DEĞERLENDİRME

41. Gerek Kurum idaresi ve özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla gerçekleştirilen görüşmelerde gerekse Kurum idaresi tarafından Nesrin Gençosman'ın ölümüne ilişkin sunulan belgelerde;

- Kuruma girişlerde ayrıntılı bir sağlık taramasının yapılmadığı,
- yalnızca sorulan sorulara özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından verilen cevaplarla yetinildiği¹⁸,
- ancak sonradan herhangi bir sağlık sorunu yaşanması halinde detaylı bir muayene yapıldığı anlaşılmıştır.

Hem ulusal mevzuat hem Avrupa Cezaevi Kuralları¹⁹ ve Nelson Mandela Kurallarının²⁰ ilgili hükümleri hem de CPT²¹ özgürlüğünden mahrum bırakılanların ceza infaz kurumlarına girişlerinde derhal ve ayrıntılı bir sağlık taramasından geçirilmeleri, durumların tespiti, gerekiyorsa hastaneye sevkleri ve tedavileri, infazları boyunca herhangi bir kişi ile aynı standartlarda sağlık hizmetlerinden faydalanabilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

42. TİHEK'in ulusal önleme mekanizması kapsamında ve mezkûr ziyaret bağlamında görevi, özgürlüğünden mahrum bırakılanlar, personel ve idarecilerle görüşmeler gerçekleştirmek, söz konusu alıkonulma mekânındaki tutulma koşullarını incelemek, kötü muamele oluşturan veya oluşturabilecek uygulama ve durumları tespit etmek, bu uygulama ve durumların düzeltilmesi amacıyla verilecek tavsiyeleri içeren ziyaret raporunu hazırlamak ve bu raporu ilgili kurumlara göndermektir. Gençosman'ın ölümüne ilişkin olarak adli ve idari sürecin yürütülmesi ile ölüm nedeninin tespit edilmesi ise yargı makamlarının

¹⁸ Kurum idaresi tarafından gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda, bahsi geçen konu ile ilgili olarak kurum aile hekimliği ile görüşme yapıldığı, şikayet ve hekimin uygun görmesi halinde her zaman ve kuruma ilk girişlerde hastaneye sevklerin yapılarak sağlık taramasından geçirildiği bildirilmiştir.

¹⁹ Avrupa Cezaevi Kuralları, m. 16/a.

²⁰ Nelson Mandela Kuralları, m. 24-32.

²¹ CPT, 3. Genel Rapor'dan Alıntı [CPT/Inf (93) 12], paragraf: 33, dipnot:1.

uhdesinde olup Kurumumuzun görev alanı dışında kalmaktadır. Bununla birlikte tüm bu soruşturmaların etkin ve hızlı biçimde yürütülmesi AİHS'e taraf devletlerin 2 nci madde bağlamında usuli yükümlülüğünü oluşturmaktadır.

D. TAVSİYELER

D.1. ORDU E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMUNA YÖNELİK TAVSİYELER

43. Ziyaret edilen her iki koğuşta da engelli tuvaleti/banyosu veya tutamağı bulunmadığı görülmüş olup banyo ve tuvalet imkanlarının engelli mahpuslar için geliştirilmesi ve kolaylaştırılması, bu ihtiyaçlarını bağımsız olarak gidermeleri için makul düzenlemelerin yapılması,²² engelli tutamağı konularak tuvalet ve banyoların engelli erişimine uygun hale getirilmesi,
44. K-1 koğuşundaki dik merdivenlerin engelli mahpusların kullanabileceği şekilde yeniden inşa edilmesi, mümkün ise kısa vadede engelli mahpusların yatak ve dolaplarının giriş katına alınması,
45. Boş zaman etkinliklerinin özgürlüğünden mahrum bırakılanların rehabilitasyonu üzerindeki etkisi göz önüne alınarak özgürlüğünden mahrum bırakılan kadınlara yönelik etkinlik sayısının 2019 yılında artırılması,²³
46. Özgürlüğünden mahrum bırakılan kadınların tutulduğu koğuşlardaki yatakların çok eski olduğu ve koktuğu göz önünde bulundurularak uzun vadede yenileme, kısa vadede ise temizlik ve tadilat işlemlerinin yapılması,
47. Kamera kayıtlarının daha uzun sürelerle saklanabilmesine imkân veren bir sistem için gerekli çalışmaların yapılması,
48. K-2 koğuşundaki özgürlüğünden mahrum bırakılanların gece ışığa maruz bırakılmasına neden olan uygulamanın özgürlüğünden mahrum bırakılanların beden ve ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği, bu nedenle söz konusu hususa hassasiyet gösterilmesi,

²² AİHM'in benzer yöndeki kararı için bkz. Semikhvostov v. Rusya, Başvuru no: 2689/12.

²³ Avrupa Cezaevi Kuralları, m. 27. "Mahpusların bedensel sağlıklarını geliştirmek ve uygun egzersizler ile boş zaman etkinliklerine imkân sağlamak amacıyla doğru bir biçimde organize edilen faaliyetler cezaevi rejiminin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır."

49. Tüm mahpuslara infaz kurumunun konuşlandığı bölgeye uygun tek tip yatak ve yatak takımı verilmesi ve tedarik edilecek yatak takımının sık sık ve ihtiyaç olduğunda değiştirilmesi,

D.2. ADALET BAKANLIĞI'NA YÖNELİK TAVSİYELER

50. Kurumdaki personel sayısının kurum mevcudu karşısında eksik kaldığı gözlemlenmiş olup başta infaz koruma memurları olmak üzere personel eksikliğinin aşamalı olarak giderilmesi ve bu ihtiyaç giderilirken mevcut personelin yaş ortalamasının oldukça yüksek olduğunun dikkate alınarak daha genç personellerin seçilmesi ve personelin seçiminde bu personelden yapılması istenecek zor görevleri düşünerek, dürüstlüğe, insancılığa, mesleki yeterliliğe ve kişiliğe uygunluğuna çok büyük önem verilmesi²⁴
51. Nesrin Gençosman'ın ölümüyle ilgili adli ve idari soruşturmaların en hızlı ve ayrıntılı biçimde yürütülmesi²⁵, soruşturmalar neticesinde elde edilen bulguların ceza infaz kurumlarında tutulma koşullarının iyileştirilmesi ve sağlık hakkına erişimin güçlendirilmesi noktalarında kullanılması,
52. Kurumun suya erişim ve ısınma²⁶ problemlerinin çözülebilmesi için kısa vadede ceza infaz kurumu idaresi tarafından gerekli önlemlerin alınması, uzun vadede ise Adalet Bakanlığı tarafından ihtiyaçları karşılayabilecek daha modern ve büyük bir binanın sağlanması,
53. En kısa sürede kapasite fazlası kişilerin tutulma koşullarının iyileştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması, sonraki süreçte ise diğer koşullarını olumsuz etkilememek kaydıyla kapasitesi bulunan çevre illerdeki ceza infaz kurumlarına nakledilmeleri,

D.3. SAĞLIK BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER

54. Ceza infaz kurumundaki ilk tıbbi muayenenin kuruma girişlerden sonra 24 saat içerisinde, fiziksel yaralanma ve izlerinin tasviri ile belgelenmesini içerecek biçimde yapılması,

²⁴ Avrupa Cezaevi Kuralları, m.77.

²⁵ Nelson Mandela Kuralları, m.71.

²⁶ Nelson Mandela Kurallarının 13 üncü ve Avrupa Cezaevi Kurallarının 18.1 maddesinde mahpusların bulunduğu tüm yaşam alanlarında özellikle uyudukları yerlerde iklim şartlarına uygun ısıtmanın sağlanması gerektiği belirtilmektedir. 35 nci maddede kurum doktoru yahut yetkili birimin düzenli olarak ceza infaz kurumunun sıcaklığı konusunda inceleme yapacağı ve kurum müdürüne tavsiyelerde bulunacağı düzenlenmektedir. Nitekim 42 nci maddede ise Nelson Mandela Kurallarında belirtilen sıcaklığa ilişkin tüm hususlarda asgari standartların uygulanması gerektiği belirtilmektedir. Aynı husus 5275 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi ile Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük' ün 25/2-c bendinde de kurum doktorunun ayda en az bir kez bu konuları denetlemesi gerektiği şeklinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

özgürlüğünden mahrum bırakılanların bulaşıcı hastalıkları ile acil tıbbi müdahale gerekliliği varsa bunun tespit edilmesi, zihinsel bakım ihtiyacının belirlenmesi ve intihar riskinin ilk değerlendirmesinin yapılması, önceki hastalıklara ilişkilerin bilgilerin elde edilmesi ve gerekli ilaçların sağlanması²⁷ gerekmekte olup bu kapsamda ceza infaz kurumlarında tıbbi muayenenin ilk girişlerden sonra derhal ve ayrıntılı olarak yapılması, tarama sonuçlarının kayıtlarının düzenli olarak tutulması ve bu amaçlara matuf olarak Kurum doktoruna insan hakları standart ve mevzuatına ilişkin eğitim verilmesi,

55. Ceza infaz kurumuna ilk girişlerde tüm mahpusların geçmiş ve güncel sağlık durumlarına ilişkin bilgileri doldurabilecekleri bir sağlık formunun hazırlanması ve Kurum revirinde bulundurulması için çalışmalarda bulunulması,

Gerektiği değerlendirilmektedir.

---

²⁷ Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi, “Hapishanelerde Tıbbi Hizmet Standartlarının Kılavuzu”. Web: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804681aa> (E.T.:10.11.2018)

KARŞI OY

Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ziyaret raporu ile ilgili olarak;

1- Raporun 16. Paragrafında: **“Koşular özgürlüğünden mahrum bırakılanlar tarafından temizlenmekte, temizlik malzemeleri kendileri tarafından temin edilmektedir.”** şeklindeki ifadenin gerçekte herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır. Ceza ve Tevkif Genel Müdürlüğüne bağlı cezaevlerindeki mevcut uygulamaya göre temizlik malzemeleri cezaevi yönetimi tarafından karşılanmaktadır. Mahkumlar sadece kendi kişisel ihtiyaçlarını kendileri karşılamakta, ancak maddi imkanları yetersiz mahkumlara da cezaevi yönetimi tarafından söz konusu kişisel bakım ürünleri ücretsiz verilmektedir. Ziyaret heyeti konuyu tam olarak açıklığa kavuşturacak gerekli bilgi ve belgeyi toplamadan ve ayrıca cezaevi yönetiminden konu ile ilgili bilgi almadan konuyu kesin bir tespit olarak rapora yazmasının doğru olmayacağından,

2- Raporun 18, 19, 20, 21, 22, paragrafında belirtilen konular ile ilgili olarak cezaevi yönetimi tarafından söz konusu tespitler ile ilgili olarak gereğinin yerine getirildiği ifade edildiği halde, tespitlerin gereği yapılmamış gibi tavsiyede bulunulmasının, cezaevi yönetimi hakkında olumsuz bir kamuoyu algısı oluşturacağı düşüncesinden,

3- Raporun 23. Paragrafında; suya erişimin günde 11 saat olduğu ve geriye kalan 13 saatte suyun olmadığı, bu nedenle mahkumların suları kovalarda biriktirdikleri, tuvalet ihtiyaçları da dahil tüm ihtiyaçlarının bu sulardan karşılandığı iddiası ile ilgili olarak cezaevi yönetimine soru sorulmuş cezaevi yönetimince **“ Kurumun su ihtiyacının yer altı kuyu suyunun depolanması ile karşılandığı, günlük ortalama her mahpusa 400-500 litre su tüketimine imkan sağlandığı, ancak arıza veyahut su tüketiminin kontrolsüz ve düşüncesiz kullanılması ile depodaki suların azalması sonucu kısa süreli kesintilerin yaşanabildiği, bu hususta mahkumların su israfının engellenmesi için bilgilendirme yapıldığı, ayrıca şehir şebekesine su bağlantısı yapılabilmesi için ön çalışma yapıldığı”** şeklindeki makul kabul edilebilir bilgisi verildiği halde;

Cezaevi yönetimin yukarı verilen beyanları rapora; **“ bu durumun suyun depodan çekilmesi sebebiyle yaşandığı, günde 4 defa 1,5 saat aralıklarla suyun kesildiği ve depolama yapıldığı bu durumda yine kurum binasının eski olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir”** şeklinde cezaevi yönetimi ağızından doğru olmayan beyan rapora derç edilmiştir. Konunun yalan boyutu ile ilgili olarak Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğüne gerekli hukuki işlemlere başlata bileceği gerçeğini hatırlatarak doğru olmayan ifadelere dayanarak rapor düzenlendiğinden,

4- Raporun 25. Paragrafında **“K2 koğuşunda, kurumdaki ışıkların gece açık kaldığı, bu sebeple geceleri uyuyamadıkları ve gözlerinde hassasiyet oluştuğu, ranzanın alt kısmında yatanların ışığı engellemek için yan taraflara çarşaf gerdikleri ancak üst katta yatanların sabah güneş ışığı akşamsa yapay aydınlatma olmak üzere 24 saat aydınlatmaya maruz kaldıkları iddia edilmiştir”** iddiası ile ilgili olarak cezaevi yönetimine bu konuda soru sorulmuş, ancak cezaevi yönetiminin konuyla ilgili 07.03.2019 tarihli yazısında konu ile ilgili olarak; **“kurumda hükümlü/tutuklu barındırılan koğuş ve odalarda güvenlik durumu da göz önüne alınarak iç gözetimin geceleyin görevli memur tarafından sağlanabilmesi için içerinin görülebileceği aydınlıkta ışığın olması hükümlü/tutukluların mal ve can güvenliği açısından önem arz ettiği, k-2 kadın koğuşunda ışıkların uygun aydınlatma seviyeye getirilmesi için ışık anahtarının koğuş içerisinde bulunması ile ışık seviyesinin mahpusların iradelerinde bulunduğu”** şeklindeki makul gerekçelerinin rapora dip not olarak derç edildiği, cezaevi

yönetiminin bu açıklamaların yok sayılarak herhangi bir değerlendirmeye tabi tutmadan kurum hakkında, kamuoyunda olumsuz algı oluşturma bileceği değerlendirildiğinden,

Raporun Nesrin Gençosman'ın ölümü nedeniyle resen yapılan inceleme bölümü ile ilgili olarak;

Raporda, öncelikle Nesrin Gençosman'ın Cezaevine girişi ve tahliyesine kadarki süre zarfında sağlık kontrollerine ilişkin kronolojik bir sıralama yapıldıktan sonra adı geçen mahkumun cezaevine girişinden tahliye edildiği süre zarfında cezaevi yönetimi tarafından yapılan iş ve işlemlere ilişkin değerlendirme yapılmıştır. Ancak;

Nesrin Gençosman'ın cezaevi girişinden 3 gün sonra doktora kontrole getirilmesi hususunda; bu sürenin normal kabul edilebilir süre olmadığı belirtilmekte ve örtülü olarak eleştirilmektedir. Cezaevine giriş tarihi olan 01.06.2018 tarihinin Cuma gününe ve dolayısıyla hafta sonuna denk gelmiş olması sebebiyle pazartesi günü doktor kontrolüne çıkarılması kabul edilebilir gerekçe olduğu halde, raporda bu hususun belirtilmemiş olmasının art niyetli bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Ayrıca ilgili kişi cezaevine girmeden önce mutlaka hastaneye sevkı yapılmakta ve hastanede ilk kontrolü yapılmaktadır. Raporda hastane kontrolü ile ilgili olarak herhangi bir bilgiye de yer verilmemiştir.

Nesrin Gençosman'ın doktor kontrolünde tahlil yaptırmak istememesi üzerine kurumun buna ilişkin zoraki tahlil yaptırmaya yetkisinin bulunup bulunmadığına ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır. Raporun değerlendirme bölümünde, tahlillerin mutlaka yapılması gerektiği ifade edilmekte ve kamu görevlerinin bu nedenle bir kusuru olduğu ifade edilmektedir. Bilinçli bir şekilde, mahkumun tahlil yaptırmak istememesi hususu özellikle irdelenmemektedir.

Diğer taraftan kendisini Nesrin Gençosman'ın 10 yıllık arkadaşı olarak tanıtan Koğuş arkadaşı heyete verdiği ifadesinde; **“arkadaşının birden yatağa düştüğünü, sevkinin bir hafta içerisinde gerçekleştiğini, hastaneye rahatsızlığının ciddileşmesinden 6 gün sonra sevk edildiğine”** dair beyanda bulunmuştur. Resmi evrakların tetkikinde ise hastanın hastaneye sevkini 1 gün sonra yapıldığı, dolayısıyla beyanın resmi evraklarla çeliştiğine ilişkin bir hatırlatma yapılması gerekmektedir. Beyanda bu duruma değinilmemiştir. Öte taraftan kendisini Nesrin Gençosman'ın 10 yıllık arkadaşı olarak tanıtan mahkumun beyanı ile beyanı alınan 2. mahkûmun ifadeleri birbirleriyle de çelişmektedir. Aynı koğuşta kalan iki kişinin beyanı arasında bu kadar çelişki olması normal bir durum olarak görülmemelidir. Konunun objektif bir şekilde açığa çıkarılması için heyetin kanaatini oluşturacak başka mahkumların ifadelerine başvurması gerekirken sadece bu iki çelişkili ifade ile yetinilmesi sağlıklı bir değerlendirme imkanını ortadan kaldırmaktadır.

Ayrıca, Nesrin Gençosman'ın ölümüne ilişkin raporda yer alan bilgi ve belgelerden, konuyu açığa çıkartacak esas kilit noktalarının en başında, cezaevi doktorunun beyanları olacakken cezaevi doktorunun bilgisine başvurulmadığı ve raporun genelinde konunun objektif bir şekilde açığa çıkartılması hususunda gayret gösterilmediği, bilakis kamu görevlilerini zan altında bırakmaya yönelik bakış açısı sergilendiği kanaati hasıl olmuştur.

Sonuç olarak, Nesrin Gençosman'ın ölümünün resen incelenmesine ilişkin uzmanlarca hazırlanan raporun resen incelenen konunun tam anlamıyla açıklığa çıkarılması amacıyla yeterli bilgi ve belge toplanamamış olması ve toplanan bilgilerin ise sübjektif değerlendirmeye tabi tutulması nedeniyle, Sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Safet BALIN
Kurul Üyesi

